Муғаллим ҳәм үзликсиз билимлендириў

ISSN 2181-7138

№ 6/2 - 2022 жыл

Илимий-методикалық журнал

Редактор:
А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:
Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ
Кеңесбай АЛЛАМБЕРГЕНОВ
Алишер АЛЛАМУРАТОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Тўлқин АЛЛАЁРОВ
Умида БАҲАДИРОВА
Фарҳад БАБАШЕВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Мырзамурат ЖУМАМУРАТОВ
Асқарбай НИЯЗОВ
Сабит НУРЖАНОВ
Уролбой МИРСАНОВ
Бахтиёр РАХИМОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Барлықбай ПРЕНОВ
Қаххор ТУРСУНОВ
Тажибай УТЕБАЕВ
Саодат ТОШТЕМИРОВА
Амангелди УТЕПБЕРГЕНОВ
Ризамат ШОДИЕВ
Зафар ЧОРШАНБИЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Гулрухсор ЭРГАШЕВА

Шөлкемлестириўшилер:
Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендириў Министрлиги, ӨЗПИИИ Қарақалпақстан филиалы

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы Жоқарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының 25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз ҳәм хабар агентлиги тәрепинен 2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды №01-044-санлы гүўалық берилген.
Мәнзил: Нөкис қаласы, Ерназар Алакөз көшеси №54
Тел.: 224-23-00
e-mail: uzniipnkkf@umail.uz, mugallim-pednauk@umail.uz
www.mugallim-uzliksiz-bilim.uz

Журналга келген мақалаларга жуўап қайтарылмайды, журналда жәрияланган мақалалардан алынган үзиндилер «Муғаллим ҳәм үзликсиз билимлендириў» журналынан алынды, деп көрсетилиўи шәрт. Журналга 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шрифтинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледи. Мақалада келтирилген мағлыўматларга автор жуўапкер.

МАЗМУНЫ

ТИЛ ҲӘМ ӘДЕБИЯТ

Umarov I.A. "Малика айёр" достони лексикасида туркий қатламнинг қўлланиши 4
Шодиева Ш.И. Оламнинг лисоний манзараси ҳақида қарашлар 9
Haydarova Z. Satira nazariyasi haqida mulohazalar 14
Mamaraximova N. Ijodiy tafakkurda nutqning ahamiyati 16
Ergashev A. Xurshid Do'smuhammadning ramzga asoslangan hikoyalarini o'qitish metodlari 21

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Yalubjanova D.,Maxmudov F. Diagnostikasi va reabilitatsiya qilishda eshitishida nuqsoni bo'lgan bola va ularning ota – onalari bilan bog'liq muammolar 25
Musurmonov R., Musurmonova M. Yangi o'zbekiston sharoitida ta'lim muassasasi rahbarining innovatsion faoliyati xususiyatlari 29
Мусурмонов Р., Султонова Д. Замонавий таълим муассасаси раҳбарининг инновацион фаолияти хусусиятлари 33
Мусурмонов Р., Суяров А. Таълим муассасалари раҳбарларининг маънавий қиёфаси, маданияти ва унга қўйилган талаблар хусусида 37
Мусурмонов Р., Хакимова И. Ёшларнинг шарқона имиджи ва муомала одобини шакллантириш хусусида 43
Турсунбаева Ю. Р. Олий таълим сифатини таъминлаш ва самарадорлигини оширишнинг замонавий имкониятлари 47
Расулов А. Н., Хуррамов К.М. Таълим кластери шароитида "Иқтисодий билим асослари" фанини ўқитишнинг ташкилий шароитлари 50
Эватов С. Коммуникатив компетентлик тушунчасининг мазмун-моҳияти ва илмий-педагогик асослари 55
Азамов Ж. Олий таълим муассасалари бошқарувига Осиёча субстансиал ва процессуал автономия тамойилларини жорий этиш самарадорлиги 59
Ziyayev A. Seminar mashg`ulotlarini interfaol nashkil etishning afzallik jihatlari 63
Arifxodjayev G., Yuldasheva O. Dizartiya nutq nuqsoni bo'lgan bolalarda idrok shakllanishining o'ziga xosligi 66
To`raqulov L. Oilaviy bolalar uylari tarbiyalanuvchilarining ijtimoiylashuvi 70
Тошболтаев Ф. Бўлажак ўқитувчиларни методик тайёрлаш тизимини такомиллаштиришнинг хусусиятлари 75
Akramova X., Safarov M. Yordamchi maktabda ta'lim jarayonini rivojlantirishni o`ziga xosligi 79
Nazarqosimov Q., Qarshiboyev A. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalarda tarbiyaviy ishlarni olib borishda didaktik materiallarni qo'llanilish bo`yicha mashg'ulotlarning ahamiyati 83
Мустафақулова Д. Таълимда тизимли ёндашув 86
Mixliboyev F. Nutqning normal va nuqsonli rivojlanishida nutq va kognitiv funksiyalarning o'zaro bog'liqligi 91

Qaxxarova N .N. Bolalarda mantiqiy fikrlashni shakllantirishning tarixiy falsafiy asoslari 94
Abdullayeva G. R. Adekvatlik tushunchasining psixologik tahlili 98

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲӘМ РУЎХЫЙЛЫҚ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Rasulova D. O'qituvchi va o'quvchi munosabatlarining axloqiy mezonlari 104
Qilichova M. Yoshlar siyosiy qiyofasi to'g'risidagi qarashlarning zamonaviy jamiyatdagi ahamiyati 106
Абдурасулова Д. Ёшлар ўртасида соглом турмуш тарзининг амалда тадбиқ этилиши (Жиззах шаҳри мисолида) 112
Nazarqosimov Q.,Berdiyorov X. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini o'stirishda va korreksiyalashda logopedik yondoshuvlar 115
Raimjonov S. Yakka tartibdagi darslarda o'quvchilarning ijrochilik mahoratini rivojlantirish 117
Xolmirzayev O. O'zbek xalq cholg'usi chang tarixidan 121
Abdukarimova E. O'zbekistonda mumtoz musiqa san'atida bastakorlik ijodining tutgan o'rni va uning tadrijiy rivojlanishi 124

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Tayirova M. Ta'lim jarayonlarida samarali tashkil qilishda ta'lim vositalari va multimedia texnologiyasidan foydalanishning dolzarbligi 130
Назарова Г. Бўлажак иқтисодчиларда аналитик тафаккурни ривожлантиришнинг педагогик мазмуни 135

БАСЛАЎЫШ КЛАСС, МЕКТЕПКЕ ШЕКЕМГИ ТӘРБИЯ

Akramova X.,Abatbayeva A. Maktabgacha yoshdagi aqli zaif bolalar o'yin faoliyatida nutqiy muloqotning faolligini oshirish xususiyatlari 138
Arifxodjayev G.,Muminova Z. Boshlang'ich sinflarda disleksiyasi bo'lgan o'quvchilarning o'qish malakalarini korreksiyalash 141
Xudoyqulov J. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish 145
Абдуллаева Н. Мактабгача таълим ташкилотлари ва олий таълим муассасалари ҳамкорлигини кластери ёндашув асосида ривожлантириш 149
Сафаров Б. Мактабгача таълим ташкилотлари тарбиячиларда педагогик касбий компетентлик ва унга хос сифатлар 153

ФИЗИКАЛЫҚ ТӘРБИЯ ҲӘМ СПОРТ

Пармонов А. Жисмоний тарбия ўқитувчиларида акмеологик мотивацияни ривожлантириш модели 157
Абдуллаев О. Ўқувчилар руҳиятидаги салбий ўзгаришлар ва уни жисмоний таълимда бартараф этиш вазифалари 161
Nurmatov F.A. Milliy harakatli o'yinlar va uning rivojlanishi 165
Каримов У.Р. Решение некоторых ошибок и недостатков в физическом воспитании и в спорте вузов и всех образовательных учреждениях 168

организация инновационной деятельности, формирование управленческих навыков, компетентности руководителя, даются рекомендации.

SUMMARY

The article discusses the importance of innovative management of educational institutions, the organization of innovative activities, the formation of managerial skills, the competence of the leader, recommendations are given.

ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАСИ РАҲБАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТИ ХУСУСИЯТЛАРИ

Мусурмонов Р.

Чирчиқ давлат педагогика университети

"Мактаб менежменти" кафедраси доценти, п.ф.н.

Султонова Д.

Чирчиқ давлат педагогика университети

"Мактаб менежменти" кафедраси укитувчиси

Таянч сўзлар: таълим муассасаси раҳбари, инновацион фаолият, педагогик жараён, инновацион ёндашувлар, фаолиятни мувофиқлаштириш, бошқарув функциялари, педагогик жараён субъектлари, ўқув мотивларини шакллантириш, инновациянинг асосланганлик даражаси.

Ключевые слова: руководитель образовательного учреждения, инновационная деятельность, педагогический процесс, инновационные подходы, координация деятельности, функции управления, субъекты педагогического процесса, формирование образовательных мотивов, уровень инновационности.

Key words: the head of the educational institution, innovative activity, pedagogical process, innovative approaches, activity coordination, management functions, subjects of the pedagogical process, formation of educational motives, level of innovation.

Маълумки, таълим соҳасида олиб борилаётган ислоҳотлар аста-секин ўз натижаларини бермоқда. Янги Ўзбекистон шароитида замонавий талаблар асосида таълим муассасаларини инновацион бошқариш долзарб муаммо бўлиб қолмоқда. Бу вазифани ҳал этиш таълим муассасалари раҳбарларига катта масъулият юклайди.

Эътироф этиш керакки, таълим муассасаларида педагогик жараёнларни ўзаро боғлиқлиги, алоқадорлиги, узлуксизлиги ва узвийлигини таъминлаш, илмий ва инновацион ёндашувлар асосида ташкил этиш зарур бўлган функционал вазифаларни бажариш жараёнларининг ўзига хос хусусиятларини ўрганиш, педагогик жараён субъектларининг ўзаро муносабатлари, вазиятларни таҳлил қилиш ва фаолиятни мувофиклаштириш, бошкарув функциялари ва методларидан окилона фойдаланиш зарур бўлиб, улар биргаликда бошқарув жараёнида таъсир кўрсатишнинг тартиби, кетма-кетлиги, йўллари ва уларнинг ахамиятини ифодалайди.

Педагогик жараён субъектлари фаолиятини мувофиқлаштириш ва такомиллаштириш жараёнлари ҳам қуйидаги ўзига хос хусусиятларга эга:

- погонавийлик даражаси билан ўқувчиларда ўқув мотивларини шакллантириш даражасининг номутаносиблиги;
- ўқувчиларда билим олиш эҳтиёжини хорижий давлатларнинг илғор тажрибаларини хам инобатга олган холда мунтазам шакллантириш ва ривожлантириб бориш, педагогик жараённинг самарадорлик даражасини белгилаш;
- педагогик жараён субъектларининг инновацион жараёнлар натижаларига қизиқишини шакллантиришнинг аҳамиятлилиги;

- субъектлар фаолиятини мувофиклаштиришда ахборотларнинг янги ва ишончли бўлишлигининг аҳамиятлилиги;
- мотивларнинг ва мотивлаштириш жараёнларининг аҳамиятлилиги каби хусусиятларни ўз ичига олади. Инновацион жараёнларни ташкил этиш ва бошқариш жараёнларининг ўзига хос хусусиятлари сифатида:
- инновацион жараён иштирокчиларида янгиликларга қизиқишни шакллантиришнинг аҳамиятлилиги;
- инновацион жараён иштирокчилари фаолиятни рағбатлантириш ва қўллаб-қуватлаш, инновацияларни оммалаштиришга хизмат қилиш;
- инновациянинг асосланганлик даражаси, инновациянинг ихтилофлилиги, аҳамиятлилиги таваккалчилик даражаси, вазиятга алоқадорлилиги, структуравийлиги ва бошқарувчанлиги ҳамда ижтимоий мўлжаллланганлиги инновацион жараёнлар самарадорлигига ўз ҳукмини ўтказишини келтириш мумкин.

Таълим ташкилоти раҳбарларнинг фаолиятини такомиллаштириш йўналишидаги инновацион бошқарув фаолияти жараёнларининг ўзига хос хусусиятлари сифати:

- педагогик жараёнлар самарадорлиги жамоадаги қулай таълимий муҳитнинг шакллантиришга боғлиқлиги;
- ҳамкорликдаги бошқарув фаолиятининг самарадорлиги иштирокчиларнинг бошқарув йўналишидаги тушунчалари, билими, кўникма ва малакаларига, шунингдек, жамоатчилик ташкилотлари ва жамоавий бошқарув органларининг фаоллигига боғлиқлиги;
- ҳамкорликда бошқарув жараёни иштирокчиларининг инновацион бошқарув фаолияти ўзига хос интегратив тизим эканлиги;
- иновацияларни жорий этишда замонавий ёндашувлар (тизимли, вазиятли, этник, миллий-ҳудудий, шахс-фаолият, корпоратив ёндашувлари)нинг аҳамиятлилиги;
- таълим муассасасининг фаолияти бўйича тўпланган ахборотларнинг янгилиги ва ишончлилигини таҳлил қилиш ва объектив баҳолашнинг зарурлиги каби қатор хусусиятларни келтириш мумкин.
- ривожланишнинг ички эҳтиёжлар ва манфаатларга боғлиқлиги, уларни аниқламасдан ривожлантириш йўналишини мажбуран белгилашнинг мумкин эмаслиги;
- рахбар шахсининг индивидуал-психологик хусусиятлари билан инновацион бошқарув вазиятларини белгилаш, раҳбар амалга ошираётган услублар ўртасидаги боғлиқлик;
- ҳамкорликда бошқарувнинг натижавийлиги билан раҳбар ва ходимларнинг бошқарув йўналишидаги билими, кўникма ва малакаларининг ўзаро боғлиқлиги;
- рахбарларнинг ўзини-ўзи ривожлантириш ва бошқариш фаолиятини такомиллаштиришнинг рефлексив фаолиятга боғлиқлиги билан белгиланади.

Бозор иқтисодиётига тўлиқ ўтиш шароитида бошқариш хусусиятларига қуйидагиларни қўшиш мақсадга мувофиқдир:

- хар бир шахс ижодий кучларининг намоён бўлиши имконини берувчи бошқарув шакли ва услубларигина мақбулдир;
- бошқарув мосланувчан бўлиши керак, яъни бошқарув тизимини самарадорлик даражасини рўёбга чиқариш мақсадида ўзгараётган вазиятларга ўз вақтида муносабат билдириши керак;

- жамоанинг ўқув-тарбия фаолиятини режалаштиришда моддий харажатлар масалаларини уларнинг максимал самарадорлиги асносида ҳал қилиш (иқтисодий дастакларни ишга солиш) зарур;
- бошқариш жамият ривожининг объектив қонунларини билиш, янги ҳодисаларни умумлаштириш, ишдаги илғор йўналишларни ҳисобга олиш ишларига таянади;
- бошқаришни такомиллаштиришда субъективизмга йўл қўйилмайди, муваффақиятлар вазифаларнинг қанчалик тўғри қўйилганлиги ва ўз вақтида бажарилишига боғлиқдир;
- бошқаришнинг самарадорлигига раҳбар ходимлар ва шу кабиларнинг билим савияси ва касбий тайёргарлиги таъсир қилади.

Юқорида келтирилган таълим муассасаси раҳбарларининг назарий билимлари, касбий ва шахсий сифатларининг ўзаро боғлиқлиги, ҳамкорликда бошқарувнинг натижавийлиги билан раҳбар ва ходимларнинг инновацион бошқарув йўналишидаги билими, маҳорати ва тажрибаларининг ўзаро боғлиқлиги каби қатор хусусиятлар муассаса раҳбарларининг касбий компетентлилиги ва уни ривожлантириш технологияларини ўрганишни тақоза этади.

Л.В.Фаткин ўз тадқиқотларида раҳбарнинг бешта асосий хусусиятини санаб ўтади:

- мослашувчанлик – унчалик катта бўлмаган жамоада шахслараро муносабатларнинг динамикасини тавсифлайди;
- етакчилик – муаммоли вазиятларни ҳал қила олиш, ўзгалардан барча хусусиятлари билан сифат жиҳатдан юқори туриш;
- ижтимоий функцияларга интеграциялашуви – норасмий эмоционал лидер бўла олиш;
- киришувчанлик – позитив ижтимоий алоқаларни ўрната олиш;
- стрессларга қарши тура олиш – интеллектуал, иroданинг мустаҳкамлиги, эмоционал.

Юқоридаги фикрлардан хулоса қилиб, умумий ўрта таълим муассасаларининг бошқарувида раҳбар шахси қобилияти, маънавияти ва маданияти имкониятларини белгиловчи қуйидаги параметрларни кўриш мумкин.

Раҳбарнинг маънавий – ахлоқий-иродавий хусусиятлари			
Ахлоқий етуклик	Ватанпарварлик	Ҳалоллик	Меҳнатсеварлик
Ҳуқуқий етуклик	Шахсий жавобгарлик	Меҳрибонлик	Танқидга чидамлилик
Сиёсий етуклик	Маърифатлилик	Ташаббускорлик	Тарбияланганлик
Юқори савия ва онг	Маданиятлилик	Жиддийлик	Интизомлилик

Таълим ташкилоти раҳбарининг инновацион фаолияти хусусиятлари

Таълим-тарбия жараёнига инновацияларни жорий этиш орқали бошқарув фаолиятини мунтазам ривожлантириб бориш замонавий таълим ташкилоти учун муҳим ҳисобланади. Таълим ташкилоти раҳбарларининг инновацион фаолияти ижтимоий-иқтисодий ривожланишларга таълим муассасаси фаолиятини ташқи муҳитнинг ўзгаришига мос равишда ташкил этиш, мувофиқлаштириш асосида таълим муассасасининг мунтазам ривожланиб боришини олдиндан аниқлаш, режалаштириш ва шак-

ллантиришдан иборат бўлиб, уч асосий: ижодий, тахлилий ва тадкикотчилик компонентларини ўз ичига олади. Таълим муассасаси раҳбарининг инновацион бошқарув фаолияти ўзига хос хусусиятларига кўра ижодий ҳисобланади.

Таълим ташкилоти рахбари инновацион бошқарув фаолиятининг асосий компонентларига:

- ижодий гурух тузиш;
- тажриба-синов ишларини ташкил этиш учун дастур ва қўлланмалар яратиш;
- фаолият натижаларини таҳлил қилиш ва баҳолаш мезонларини ишлаб чиқиш билан боғлиқ бўлган томонлари;
- тадқиқот ишларини ташкил этиш киради.

Адабиётлар таҳлили ва амалий тажрибаларнинг кўрсатишича, таълим муассасаси раҳбарининг тадқиқотчилик фаолияти рефлексив жараёнларга асосланади, яъни:

- таълим-тарбия иштирокчиларининг фаолиятини мувофиқлаштириш ва зарур шароитларни яратиш;
- шунингдек, натижаларни баҳолаш ва қарорлар қабул қилиш,
- бошқарувда қўлланилаётган технологиялар мазмуни ва ўқитиш методларини мунтазам равишда тахлил килиш ва баҳолаб боришни ўз ичига олади.

Инновацион бошқарувни ташкил этувчи навбатдаги таҳлилий фаолият бўлиб, унда замонавий таълим ташкилоти рахбари бажарилиши зарур бўлган:

- ностандарт масалаларни таҳлил қила олиши;
- жамоа фаолиятидаги ижодий ёндашувларни қўллаб-қувватлаши;
- инновацион ғояларни рағбатлантириши ва ривожлантириши;
- вазиятли ёндашув ҳамда амалга оширилган таҳлиллар асосида бошқарув технологияларини янгилаб бориши мухим хисобланади.

Таълим ташкилотида инновацион фаолиятни ташкил этишда:

- таълим-тарбия жараёни субъектлари ўртасидаги ўзаро алоқаларни, муносабатларни ўзгартириш;
- рахбарлар ва педагогик ходимларнинг хатти-харакатлари, фаолият услубларини янгилаш бўлиб, бунга инновацион ғояларни қўшиш, ўзгартириш;
- қайта ташкил этиш, янгилаш, яратиш жараёни вужудга келади.

Мазкур фаолият:

- замонавий таълим ташкилотининг техник, технологик ва методик таъминотини қайта ташкил этиш;
- шунингдек, жамоада психологик муҳитни ўзгартириш билан боғлиқ;
- замонавий таълим ташкилотининг ривожланиш жараёнини ўрганишда рахбарнинг шахс сифатидаги ўрнини хам хисобга олиш зарур.

Бошқарув кўникмалари:

- раҳбарнинг психологик хусусиятлари;
- ҳиссий-иродавий сифатлари;
- ижодий фикрлаши, интеллектуал қобилияти билан узвий боғлиқ.

Булар шахснинг интегратив хусусиятлари бўлиб, мураккаб тизим хисобланган психологик ва амалий харакатларни ўзлаштириш тезлиги, сифати ва самарадорлигини белгилайди. Қоидага кўра, булар таълим олиш ҳамда тушунчалар асосида шаклланади.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 23 сентябрада қабул қилинган "Таълим тўғрисида" ги Қонуни.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 29 апрелдаги "Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида" ги ПФ-5712-сонли фармони.

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг Янги тараккиёт даврида таълим - тарбия ва илм - фан соҳаларини ривожлантириш чора - тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6108 - сонли Фармони.

4. Ш.Мирзиёев. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб янги босқичга кўтарамиз. – Т.: Ўзбекистон нашриёти, 2017 й.

5. Ш.Мирзиёев. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халкимиз билан бирга қурамиз. – Т.: Ўзбекистон нашриёти, 2017 й. – 488 б.

6. Аҳлидинов Р. Ш. Таълим муассасасини бошқариш санъати. – Т.: “Фан”, 2006. – 303 б. 721

7. Абдуқуддусов О. А. Интегратив ёндашув – чуқур билим, яхши фазилатларни шакллантириш омили // Халқ таълими. – Т., 2000. – № 3. –Б. 121-123.

8. Пўлатов Ш.П. Таълим менежменти ёхуд таълим муассасасини илмий-методик бошқаришга инновацион ёндашув./ Т.: “Yosh kuch”.2022 й.

РЕЗЮМЕ

Маколада замонавий таълим муассасаларини инновацион бошкаришнинг долзарб масалалари таҳлил килинган ва тавсиялар берилган.

РЕЗЮМЕ

В статье анализируются актуальные вопросы инновационного управления современными образовательными учреждениями и даются рекомендации.

SUMMARY

The article analyzes current issues of innovative management of modern educational institutions and gives recommendations.

ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ РАҲБАРЛАРИНИНГ МАЪНАВИЙ ҚИЁФАСИ, МАДАНИЯТИ ВА УНГА ҚЎЙИЛГАН ТАЛАБЛАР ХУСУСИДА

Мусурмонов Р.

Чирчиқ давлат педагогика университети

“Мактаб менежменти” кафедраси доценти, п.ф.н.

Суяров А.

Чирчиқ давлат педагогика университети

“Мактаб менежменти” кафедраси укитувчиси

Таянч сўзлар: таълим муассасаси, маънавий қиёфа, раҳбар маданияти, бошқариш, назорат қилиш, бириктирилган бошқарув тармоги, бошқарув ахлоқи, инсонпарварлик, кишиларга хайрихоҳ ва илтифотли бўлиш; олижаноблик ва бегаразлик, холислик; кишиларнинг қадр – қимматига етиш; фуқаролик ва касбий бурчини бажариш.

Ключевые слова: образовательное учреждение, духовный образ, культура лидерства, управление, контроль, встроенная сеть управления, управленческая этика, человечность, доброжелательность и доброта к людям; благородство и бескорыстие, беспристрастность; ценить людей; выполнение гражданского и профессионального долга.

Key words: educational institution, spiritual image, leadership culture, management, control, embedded management network, management ethics, humaneness, benevolence and kindness to people; nobility and disinterestedness, impartiality; to value people; fulfilling civic and professional duty.

Дунёда касбий мехнатнинг кўп турлари мавжуд ва улар муайян сохалар ва тармоқларга ажратилган ҳолда бошқарилади, назорат қилинади. Айтиш жоизки, ҳар бир касб ва у бириктирилган бошқарув тармоги ёки соҳасининг ўзига хос маданий-ахлоқий анъаналари мавжуд. Лекин бугунги ҳаёт тажрибаси ҳанузга қадар кўплаб сохалар қаторида бошқарувда хам ахлоқнинг меъёрий ёки қонуний талаблари ишлаб чиқилмаганлигини кўрсатади. Чунки ҳеч бир лугатда “бошқарув ахлоқи” кодекси

Т. Н. Қары Ниязий атындағы Өзбекстан педагоғикалық
илим-изертлеў институтының Ж. Орынбаев атындағы
Қарақалпақстан филиалы

«МУҒАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ» № 6/2

Нөкис — 2022

Басып шығыўға жуўапкер:
А. Тилегенов

Баспаға таярлаған:
А. Тилегенов, Н. Абдукаримов

Оригинал-макеттен басыўга рухсат етилди 9.12.2022. Форматы 60x84 $^1/_{16}$
«Таймс» гарнитурасында офсет усылында басылды.
Шәртли б.т. Нашр. т. Нусқасы 2000. Буйыртпа №

«NISO POLIGRAF» ШК босмахонасида босилди.
Тошкент ш., Ҳ. Бойқаро, 51